

Waldorfská škola samotná je mysliteľná len v rámci sociálnej trojčlennosti

Rudolf Steiner

Zdroj: GA 298 [4], str. 156, 2/1980, 20.06.1922

Koniec koncov, Hnutie waldorfskej školy súvisí s Hnutím za trojčlennosť. Hnutie waldorfskej školy je mysliteľné len v rámci slobodného duchovného života. To, čo sme najskôr našli ako myšlienkový záujem, neprešlo do záujmu vôľového. Keď sme sa vtedy pokúšali tým jediným prostriedkom vyjsť nad rámec Strednej Európy a uskutočniť založenie Svetovej školskej asociácie, vtedy toto založenie Svetovej školskej asociácie, ktorá mala obsiahnuť celý civilizovaný svet, stroskotalo. Pokus vyburcovať vieru existujúcu medzi ľuďmi, že výchovný systém by mal byť iný - o čo sa snažila Svetová školská asociácia zažil žalostné fiasko. Človek sa cíti tak strašne odmietaný, keď sa apeluje na vôľu. Nehovorím, že v tomto prípade apelujem na peniaze. Peniaze nám chýbajú, ale oveľa viac nám chýba vôľa. Záujem nie je naozaj dostatočne hlboký, inak by sa rozšíril na správne oblasti. [...]

Cítil som sa v Antroposofickej spoločnosti, neskôr aj v iných spoločnostiach, tak, že som si myslel: Vari ľudia nemajú žiadne uši? Zdá sa, akoby nebolo počuť to, čo by malo prejsť od slov k činom. Čo človek prežil pri fiasku Svetovej školskej asociácie, to bolo niečo, čo by mohlo viesť k úplnej beznádeji.

Čísla školského rozpočtu hovoria samé za seba; ale malo by byť zdôraznené to, čo naskrz presahuje reč čísel: strašné utrpenie, ktoré dnes človek pociťuje, keď naráža na nezáujem, ktorý je prítomný v najširších kruhoch. Tu si musíme povedať: zaiste, v týchto kruhoch je prítomný záujem o niečo také, ako je waldorfská škola, ale je potrebný záujem aj o východiská, na ktorých bola táto waldorfská škola postavená - tento záujem sa musí rozšíriť v oveľa intenzívnejšom zmysle, ako je to dnes. [...]

Školstvo sa musí rozvíjať v slobodnom zmysle, ako to bolo zdôrazňované od roku 1919. To sa prirodzene nemôže rozvíjať inak, ako keď členom našich rôznorodých spolkov, ktorí úplne súhlasia, že tu niečo také je, keď sa im dá najavo, že sa prijíma to, čo chcú poskytnúť, aby sa našlo stále viac tých, ktorí budú aktívne spolupracujúcimi členmi. Najskôr musí vzniknúť vôľa!

Chcel by som povedať, že moje vyúčtovanie je takéto: keď hovoria čísla, tak môžeme povedať, že nemáme žiadne peniaze. Diera bude znovu horko-ťažko vyplnená peňažnou zbierkou. Ale ani s našou metódou sa nedostaneme ďalej. Vpred postúpime len s takou metódou, ktorá vezme do úvahy to, čo bolo povedané o Svetovej školskej asociácii. Musíme mať činnorodú vieru, aby to, čo sa bude robiť, skutočne bolo súčasťou verejnej mienky. Potrebujeme udržať waldorfskú školu a zakladať ďalšie školy, potrebujeme verejnú mienku, ktorá bude stále väčšia a ktorá smeruje k tomu, že staré školstvo vedie ľudstvo len k silám

úpadku. To potrebujeme. Keď sa dokážeme preniknúť tým, aby sme stále nezakladali len tu a tam nejakú školu, aby sa azda z nejakého rozmaru zaviedol akýsi druh pedagogického fušerstva, ale keď sa rozhodneme naše výchovné princípy vyniesť na verejnosť, aby sa stali vnútorným presvedčením rodičov aj nerodičov, až potom sa dostaneme ďalej!

Teraz mi prepáčte, keď sa do istej miery skutočne nevyhnem tomu, aby som povedal: viem, že veľa z toho, o čom som teraz hovoril, bude uznané, bude to považované za úplne správne, ale človek to uzná za správne až vtedy, keď niečo robí! Keď niečo robí! Preto by sa malo dbať predovšetkým na to, aby sa zakladali školy koľko sa dá nielen v rámci prostriedkov, ktoré už máme z našich pobočiek, a z takmer vyprázdnených peňaženiek; musíme sa namáhať pôsobiť pre idey tak, aby idey vstupovali do stále väčšieho počtu ľudí.

V tejto súvislosti sme zažili opačnú skúsenosť. Aktuálne číslo Časopisu pre trojčlennosť oznamuje, že v budúcnosti bude magazínom pre antroposofiu. Prečo? Lebo nádejné začiatky uskutočnenia trojčlennosti uviazli na plytčine. Lebo sa v podstate musíme vrátiť k tomu, čo sme tu už mali pred existenciou Hnutia za trojčlennosť. Napriek tomu, že sa o trojčlennosti veľa hovorí, je to zase tak, že keď človek hovorí s ľuďmi, dostáva sa do pochybností. Ak sa chceme s waldorfskou školou pohnúť dopredu potrebujeme predovšetkým to, aby sa trojčlennosť stala súčasťou verejnej mienky. Musím povedať, že už to hovorím dlhší čas. No všetko iné nachádza odozvu, ako to, čo som dnes povedal.